

שותפים ושותפות שלנו,

עוד חודש עבר, והחטופות והחטופים עדיין לא כאן איתנו. המלחמה, לעומת זאת, עדיין איתנו ואיתה כאב הלב העצום שנפול בעיקר על המשפחות השכולות ויקיריהן. כולנו מרגישים את האדוות במידה כזו או אחרת, אך מציאות החיים מחייבת אותנו להמשיך הלאה ולנסות למצוא איים של שפיות בתוך השגרה המטלטלת הזו. חינוך למיניות בריאה הוא אחד מהעוגנים הללו שאנו נשענות. עליהם, והאגודה לחינוך מיני בישראל היא במידה רבה מעין אמא ואבא ששומרים עליו ומקדמים אותו, מחברים בין גופים ואנשים ונותנים ערך מוסף עבור מאות מנחות ומנחים למיניות בריאה. כמנכ"לית של עמותה הפועלת עשרות שנים בשדה והכשירה מאות מנחים ומנחות - אני מברכת על הפעילות החשובה ומצפה מאד לעוד שיתופי פעולה וקידום של השדה למקום המרכזי והחשוב שמגיע לו.

החודש קיימנו באגודה שני מפגשים מקצועיים: מפגש קהילה אותו שמחנו לארח בסניף החיפאי שלנו של דלת פתוחה והרצאה של שלומית הברון על כלים לפתיחה וקידום עסק עצמאי בחינוך מיני. מפגשים אלו הם חלק ממימוש המטרות שלנו כאגודה להעשיר את הקהילה בידע מקצועי ולקדם קהילה מקצועית פעילה ותומכת. החודש גם פתחנו את ההרשמה ליום העיון השנתי שיתקיים ביולי הקרוב. אנו שמחות לבשר שהכרטיסים כמעט ואזלו - מי שטרם רכשה כרטיס מוזמנת לעשות זאת.

בנוסף, החודש צוינו יום האוננות הבינלאומי ויום הבנ"ה. שני ימים שמייצגים היסטוריה חשובה בתחום המיניות וחינוך למיניות בריאה בפרט. יום האוננות הבינלאומי שמצוין ב-7.5 מדי שנה מאז 1995 החל כיוזמה של רשת חנויות לאביזרי סקס אמריקנית בתגובה לפיטורים של ד"ר ג'וסלין אלדרס מתפקידה כקצינת הרפואה הראשית של צבא ארה"ב לאחר שהתבטאה בעד עיסוק בנושא האוננות בלימודי החינוך המיני בבתי הספר. יום הבנ"ה, היום הבינלאומי למאבק בלהט"בופביה, הומופוביה, טרנספוביה, לסבופוביה וביפוביה, מצוין ב-17.5, התאריך בו ב-1990 הוסרה הומוסקסואליות מרשימת ההפרעות הנפשיות על ידי ארגון הבריאות העולמי (WHO). וכמובן פנינו לקראת חודש הגאווה שגלגולו בציון מהומות סטנוול ששינו עמוקות את פני הקהילה הלהט"בית ואת החברה בכלל. מדובר בתזכורת חשובה כי שינוי, בכל מובן שהוא, מקטן ועד גדול, אינו רק אפשרי אלא הכרחי ובלתי נמנע ואנחנו כמחנכות. ים ופעילים חברתיים באמת זוכים להיות חלק ממנו. שלכם,

לירון באוכנר

מנכ"לית עמותת דלת פתוחה לקידום מיניות בריאה

ירדן שיוביץ

ראש מערך חינוך בקהילה בעמותת דלת פתוחה
חברת הוועד המנהל של האגודה לחינוך מיני בישראל

מפגש קהילה #2 - חיפה

בתחילת החודש קיימנו את מפגש הקהילה השני שלנו בחיפה. במפגש הקדשנו זמן להכיר אחד את השנייה קצת יותר ולהתבונן על המקצוע שלנו באמצעות קלפים שהביא יואב גוש. למדנו על הפרויקט החינוכי המרגש שמוביל אבנר ראש ועשינו למידת עמיתות. סביב דילמות חיות מהשטח בהנחייתה של אורין כפרי. היה מפגש מגבש ומהנה בו שוב הבעתן. את החשיבות והנחיצות של מפגשים מסוג זה. ההנחייה המתגלגלת יצרה הזדמנות להתרשם מסגנונות הנחייה שונים, לדון ולשייף מתודות ולקבל השראה ורעיונות חדשים. תודה גדולה לדלת הפתוחה בחיפה על האירוח, ליואב, אבנר ואורין שתרמו את חלקן. ולכל מי שלקחה חלק, עד לפעם הבאה!

הרצאת אגודה #6 - כיצד לבנות עסק קטן בחינוך מיני - שלומית הברון

ב - 20.5.24 התקיימה הרצאתה של שלומית הברון שעסקה בהיבטים הפרקטיים מאחורי עסק של חינוך מיני. שלומית נתנה לנו הצצה על מאחורי הקלעים של מידע אמין על מין - המרכז הישראלי לחינוך מיני, יחד עם המון טיפים על התנהלות נכונה וחכמה למי שעושה את דרכו. כעצמאית. תודה רבה לשלומית על הרצאה מעולה ומלאה בכלים יישומיים ותודה לכל מי שהשתתף. הקלטה של ההרצאה נשלחה לחבריו. וידיו. והאגודה.

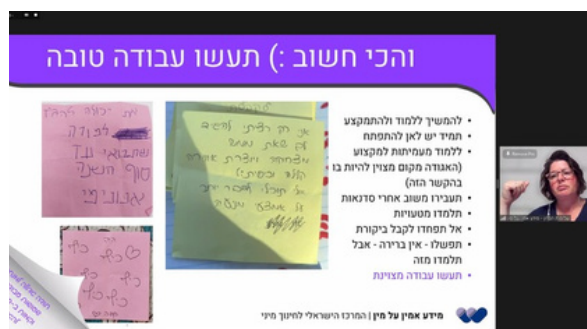
ההרשמה ליום החינוך השנתי בעיצומה!
נותרו כרטיסים אחרונים בהחלט ליום העיון השנתי של האגודה לחינוך מיני בישראל, מהרו להבטיח את מקומותיכם!

השתתפות פרונטלית - חברי. ותידי. וות. אגודה

השתתפות פרונטלית - קהל רחב

השתתפות בזום - חברי. ותידי. וות. אגודה

השתתפות בזום - קהל רחב

דלת פתוחה
לעידוד פתיחות בדיבור

דיבור פתוח

צמד הרצאות העשרה של דלת פתוחה
בשיתוף המרכז למיניות אלטרנטיבית
בנושאי **BDSM** ויחסים א-מונוגמיים

20.5 | 20:30 - 22:00 | ZOOM | BDSM

27.5 | 20:30 - 22:00 | ZOOM | יחסים א-מונוגמיים

דיבור פתוח - הרצאות העשרה

ב- 27.5 תתקיים ההרצאה השנייה בסדרת הרצאות העשרה של דלת פתוחה בשיתוף המרכז למיניות אלטרנטיבית, והפעם בנושא יחסים א-מונוגמיים.

הנחה של 15% לחברות וידידות אגודה עם קוד

קופון : אגודהאגודה

[להרשמה](#)

מוציאים לאור

מזדריש על התמכרות
למין ופורנוגרפיה

סדרת הרצאות מומחים חדשה
השתתפות ללא תשלום - בהרשמה מראש

מוציאים לאור - מדברים על התמכרות למין ופורנוגרפיה.

קמפוס ICA בסדרת הרצאות על התמכרות למין ופורנוגרפיה, מאפייניה והגורמים לה. ההרצאות תתקיימנה בזום, בימי רביעי, בשעה 20:30 בערב.

29.5.24 - עקרונות מרכזיים לטיפול בהתמכרות למין.

5.6.24 - בני נוער ופורנוגרפיה - התפתחות מינית בלחיצת כפתור.

[להרשמה ללא עלות](#)

האגודה לחינוך מיני בישראל מזמינה את חברות וידידות האגודה להרצאה בנושא

"GPT, מה זאת אהבה?"

בינה מלאכותית ומיניות אנושית

בהרצאה נבחן את האופן בו כלים שונים של בינה מלאכותית (AI) משפיעים על מיניות ואינטימיות. נדבר בין השאר על תופעת ה-"דיפ פייק" ומערכת יחסים עם צ'טבוטים ונבחן כיצד אפשר להשתמש בכלי בינה מלאכותית בחינוך מיני.

מיה מגנט

אשת חינוך ואמנית פרפורמנס ומחנכת מינית. בעלת MA בטכנולוגיה בחינוך מאוניברסיטת חיפה. עוסקת בקשר בין אינטימיות וטכנולוגיה.

קורס מחנכה אינטימית וחיפה

ההשתתפות בהרצאה היא ללא עלות
לחברות וידידות אגודה
ומותנת בהרשמה מראש

17.6.24
בשעה 20:30

הרצאת אגודה #7:

מוזמנות.ים להרצאה אחרונה לעונה - והפעם עם מיה מגנט הנפלאה, על הנושא המרתק של בינה מלאכותית ומיניות אנושית.

ההרצאה תתקיים **ביום שני, ה- 17.6.24, בזום.**

[להרשמה ללא עלות לחברות וידידות האגודה](#)

מונולוגים מהאסלה: פרקטיקות של שימוש במוצרי ווסת
ד"ר אנה קובובסקי, חוקרת את התיאוריה האקו-פמיניסטית, מערכת הרבייה הנשית ובריאות מינית. מרצה בקריה האקדמית אונו ומנהלת את מחלקת החינוך הבלתי פורמלי במרכז הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית בחיפה והצפון.

אי אפשר להתעלם מהשינוי בשיח על הווסת בשנים האחרונות, הווסת שהייתה כחולה ו"סטריילית" השתנתה לצבעה האמיתי, השימוש במילה ווסת שהיה "דגל אדום" הפך למקובל. היום, אנחנו יכולות לשמוע על הווסת לא רק בשירותי הנשים, אלא בפריים טיים וקצת יותר ברשתות החברתיות. אבל, אל תמהרו לפתוח את השמפניה. למרות ההתפתחויות החיוביות בנושא, הווסת, ובהקשר ישיר לכך האישה המווסתת, עדיין נתפסת כמלוכלכת ומכאיבה, היא מהווה מכשול ומטרד בחיי היום-יום, ומלווה בסטיגמה חברתית שיש לה השפעות קריטיות על בריאות, מיניות, רווחה אישית ומעמד חברתי. **בקרב נערות מתבגרות קיים צורך להסתיר את הווסת ולשמור אותה בסוד, בעיקר בפני נערים וגברים, והרגש הנקשר אליה ביותר הוא בושה.** למעשה, הווסת היא תהליך פיזיולוגי-הורמונלי המתרחש אחת לחודש במשך כל תקופת הפוריות, במהלכו הגוף מכין עצמו לרבייה. אבל היא גם מציינת את המובן מאליו, את ההבדלים הביולוגיים בין המינים - דם הווסת שונה מנוזלי גוף אחרים (שתן, מוגלה, צואה, נזלת), ובמקום לקבל את הווסת מצופה להסתיר כל זכר שלה, לא לחשוב עליה, להימנע ממגע עם הדם ולא לרכוש ידע בנושא.

מחירים האקולוגי והבריאותי של מוצרי ווסת חד פעמיים

המקום היחיד בו מקובל להזכיר את הווסת, או בשמה הרשמי "מחזור", הוא פרסומות למוצרי "היגיינה". הפרסומות מנחילות את התפישה הרווחת אודות הווסת, מציגות אותה כהפרשה גופנית לא רצויה שאסור לדבר עליה, ומעודדות רכישת מוצרים חד פעמיים שאינם מתכלים בטענה שהם יתנו "את כל ההגנה שאת צריכה". מאז שנות ה-80 המוצרים מיוצרים בעיקר מפלסטיק. כיום, נהוג להעריך כי 90% מהמוצרים ואריזותיהם מכילים פלסטיק וחומרים נוספים שאינם ניתנים למיחזור. **למעשה, אישה אחת תשתמש במהלך חייה בכ-11,000 מוצרי ווסת חד פעמיים, אשר שווים ל-200 ק"ג של פלסטיק.** בנוסף, תהליך הייצור כולל הלבנה ופליטה של גזים תורמים להתחממות הגלובלית. בפועל, מדי שנה למעלה מ-45 מיליארד מוצרים מושלכים לאשפה או נשטפים באסלה ובכך מוסיפים לפסולת הימית, מזהמים את הסביבה ופולטים כחמישה ק"ג של פחמן דו-חמצני לאטמוספירה. מנגד, מוצרי ווסת רב פעמיים עשויים מחומרים ידידותיים לסביבה כמו כותנה אורגנית, במבוק או סיליקון רפואי. ניתן להשתמש במוצרים לאורך זמן ממושך, הם תורמים להפחתת ייצור הפסולת ומשפיעים על הסביבה באופן חיובי. ועדיין, למרות שמוצרי ווסת רב פעמיים צוברים פופולריות מסוימת הם עדיין נחשבים לבחירה לא קונבנציונאלית, מה שהופך את הבחירה בהם למורכבת ברמה האישית ומאתגרת נורמות ברמה החברתית. לכן, ההבנה של חווית נשים המשתמשות במוצרי ווסת רב פעמיים מעניינת וחשובה.

שימוש במוצרי ווסת רב פעמיים - עדויות של משתמשות מתוך מחקר הדוקטורט

שימוש במוצרי ווסת רב פעמיים מצריך מגע עם דם הווסת אשר מחייב התמודדות עם הסטיגמה החברתית סביב הדם, וגם עם עצמנו והקשיים שלנו בנושא. התחבוסות מחייבות השרייה, התחתונים דורשים כביסה והגביעונים צריכה שירוקנו, ישטפו ויאכסנו אותה. במחקר איכותני שערכתי עם נשים המשתמשות במוצרי ווסת רב פעמיים עלה בראיונות כי **עם הזמן השימוש גרם להן להפסיק להסתכל על הווסת כמשהו מלוכלך שצריך להרחיק מהגוף**. התמודדות זו תוארה באופן חיובי על ידי המשתתפות, אשר סיפרו כי השפעת השימוש רחבה מהווסת או המחזור החודשי וגם מחלחלת לדימוי הגוף, לתפיסת גוף, ולמיניות שלהן. אחת המשתתפות אמרה: "הייתה לי חוויה מאתגרת עם הווסת, סבלתי המון, זה היה זמן בחודש שהרגשתי שהכל נהרס בו. כשהתחלתי להשתמש במוצרים, לראות את הדם ולגעת בו, התחלתי לצפות לקראת הימים האלה. היום אני חוגגת את הווסת שלי, אני מדברת עליה, מחכה לה. פעם היא הייתה עול ועכשיו היא מסמלת חיבור וקבלה עצמית". מרגשות של בוש, טראומה והסתרה של הדם הן תיארו מעבר לרגשות של התרגשות, צפייה וחיוביות כלפי הווסת. **נראה כי שימוש במוצרים מאפשר הכרות והבנה גופנית מעמיקה ובמקביל הוא מהווה התנגדות לתרבות הצריכה ולנורמות החברתיות המתייחסות לווסת כטאבו**.

במונחים של בריאות, שימוש במוצרי ווסת רב פעמיים לא גורם לתופעות לוואי בריאותיות. להיפך, החומרים מהם עשויים המוצרים אינם מושכים את החיידקים האחראים לדלקות בדרכי השתן וזיהומים, ואין מקרים של תסמונת הלם רעלי בשימוש בתחתוני ווסת. לכן, המוצרים נחשבים לבטוחים יותר מטמפונים ותחבוסות חד פעמיות, אשר עשויים בעיקר מכותנה מולבנת וסיבים מלאכותיים ועלולים לגרום לפטריות, גירוי ותסמונת הלם רעלי. בהלימה לכך, המשתתפות דיווחו על שיפור במגוון תחומי בריאות הקשורים לווסת ולמחזור החודשי. השיפור המרכזי ניכר בשלוש בחינות: פיזי, בריאותי ורגשי. אחת המשתתפות שיתפה: "בערך בגיל 20 הבנתי שאני סובלת מתסמונת קדם ווסתית, היו לי התכווצויות נוראיות וכאבי בטן חריגים, במשך שנים ניסיתי כל מיני כדורים וגלולות, וזה הפסיק רק כשהפסקתי להשתמש בטמפונים". שינויים פיזיים נוספים כללו התקצרות משך הווסת, עלייה בתחושת הנוחות, היעדר ריחות ושינויים בצבע. שינויים בריאותיים כללו שיפור בתסמונת קדם ווסתית, הפחתה בהתכווצויות ובכאבים, הפסקת מיגרנות, גרד, דלקות בדרכי השתן ואף פסוריאזיס. שינויים רגשיים כללו הפחתת תחושת חרדה מחשש להכתמה או דליפות, עלייה בתחושת הבטחון, ירידה בבוש ופחד, ופיתוח תחושת גאווה בגוף המווסת ובגוף באופן כללי.

אז מה אנחנו יכולות לעשות?

"החברה מלמדת אותנו שצריך להסתיר את הווסת, שימוש במוצרים רב פעמיים מרחיק מהתפיסה הזו ועוזר להיות בחיבור עם הווסת, וככל שאני יותר מתעסקת בווסת ככה היא פחות טאבו בעיני". הציטוט הזה, כמו שאר הציטוטים והתיאורים שעלו מהמחקר, חשוב במיוחד לאור המסרים שהחברה מציגה לנו בנושא הווסת והמחזור החודשי. הם מעידים כי ניתן להתנגד לשיח החברתי-תרבותי המרכזי המתאר

את הווסת באופן שלילי ולתעשיית מוצרי "ההיגיינה", ובמקביל להתגבר על נרטיב הבושה והזיהום. בנוסף, שימוש במוצרי ווסת רב פעמיים תורם לתחושת בטחון גופנית, לעלייה בהערכת הגוף ומשפיע לטובה על חווית הגוף הכללית. נראה כי, מעבר להיותם מוצרים שמעודדים קיימות, לשימוש במוצרי ווסת רב פעמיים יש השלכות משמעותיות בקידום שיח חיובי בנושא, בערעור הרעיון שהגוף המווסת הוא גוף שצריך להסתיר את הנוכחות שלו, ובתרומה לידע ושוויון בחינוך לבריאות הווסת והמחזור החודשי. אנחנו, כמחנכות למיניות יכולות להתחיל את השינוי. במפגש עם הנערות, בשיח פתוח על הנושא, בשימוש במילה "ווסת", בחשיפה למגוון של מוצרי הווסת הקיימים, בהסבר על המחזור החודשי, בהבנה כי הידע הגופני מצוי ברשותנו, ובאמונה כי שימוש במוצרים רב פעמיים יכול לשמש כחסם לתרבות הצריכה הקפטילסטית-פטריארכלית. לא צריך לחכות לחקיקה, להחלטות ממשלה או לרגולציה. אנחנו יכולות וצריכות להחליט שאנחנו לא מתביישות, שאנחנו לא מפחדות, ושאנחנו משנות.

לקריאת המאמר המלא:

[Experience of menstruation with the use of reusable menstrual products
a qualitative study among menstruators in Israel](#)

סיפור על יצירת משרה של חינוך מיני בתוך רשות מקומית
נעים מאוד, שמי אוריין כפרי ובשנה וחצי האחרונות אני עושה חינוך מיני במשרה מלאה כרכזת מיניות בריאה במחלקה לחינוך בלתי פורמלי של המועצה האזורית מטה אשר בגליל המערבי. הייחוד של המשרה שלי הוא בכך שהיא מובנית בתוך מערכת החינוך במועצה מקומית, ואני יצרתי ובניתי אותה. אשמח לשתף כאן את הסיפור מאחוריה.

התגבשות

מה היה צריך לקרות בכדי שאגיע בכלל לחשוב על כך שאני יכולה לייצר לעצמי תפקיד בחינוך מיני? עבורי זה היה מסע גיאוגרפי ופנימי שעזר לי לצאת מהקופסא של עצמי ולחשוב איזה סוג של תפקיד הכי הייתי רוצה לעשות, את מי אני רוצה לפגוש? איפה? איך? אפילו כמה אני רוצה להרוויח. אחת החוויות שהכי השפיעו עלי ועזרו לי לעצב ולדמיון את המשרה שלי הייתה נסיעה לארה"ב לסמסטר לימודים כחלק מהתואר השני שלי במגדר באוניברסיטת בן גוריון. חילופי הסטודנטית שלי התרחשו בעיר פילדלפיה, בעיצומו של הגל האחרון של הקורונה והחורף האטלנטי. קררר. פילדלפיה היא עיר לא גדולה במונחים אמריקאיים, ממוקמת בחוף המזרחי, קרובה לניו יורק, בולטימור וושינגטון הבירה. היא שייכת למדינת פנסילבניה ונחשבת למעוז הקוירי של קהילת הלהט"ב האזורית. כמו כן, פילדלפיה היא העיר הכי פחות יקרה למחיה באזור ויש בה סצנה תוססת של מוזיקה, אמנות ותרבות. מאפיינים אלו מושכים אליה את האוכלוסייה הלהט"בית המקומית, וגם אמניות ואמנים שלא יכולים להרשות לעצמם לחיות בניו יורק או בושינגטון. במשך שישה חודשים (מינוס בריחה קצרה למקסיקו מפאת הצורך בחום) חייתי בעיר שיש בה נזילות מגדרית מובהקת, במיוחד בשכונה בה התגוררתי - מערב פילי. השכונה הזו הייתה שכונה ענייה ושחורה עד ש'פן' יוניברסיטי' הממוקמת בתוכה החלה להזרים אליה סטודנטים וסטודנטיות מכל העולם והביאה לג'נטריפיקציה. 'פן', חברה בליגת הקיסוס (ivy league), מושכת אליה אנשים ממעמד גבוה, או כאלו שזכו במלגות על סמך הישגים. כתוצאה מכך מערב פילי הפכה לשכונה מעורבת גזעית ומעמדית; דרים בה עשירים כקורח ופושטי יד כאחד.

במרחב השכונתי הייחודי הזה נחשפתי לאנשים שחיים במקום שיש בו פתיחות לביטוי מגדרי מגוון ולמיניות אחרת. התהלכתי יום יום בתוך קהילה טרנסית ענפה, חייתי בתוך סביבה שבה להיות הטרו זה להיות במיעוט. באוניברסיטה ('טמפל') למדתי על זכויות הקהילה הלהט"בית בארה"ב (משתנות ממדינה למדינה ואינן מלאות עדיין, ומאוימות כעת עקב עלייתו המחודשת של טראמפ), ונדרשתי לכתוב עבודות אקדמיות רבות, אחת מהן איתגרה אותי לחשוב על חינוך מיני באופן מערכתי והוליסטי. השילוב של כל אלו עזר לי לחשוב את גבולות המקצוע שלי אחרת ולחלום את המשרה שהייתי רוצה שתהיה לי כשאשוב לישראל.

הלימודים הפגישו אותי עם טקסטים על עיצוב ונגישות המרחבים שאנחנו חיות בהם, ועל הערך של תשתיות מבני ציבור ובתי ספר שיש בהם תפיסה מכילה ומגוונת. הם עזרו לי להסתכל על העבודה שלי באופן הרבה יותר ממוסד; על חומרי הלימוד, על המורות בכיתה ועל תעודות זהות לא מגדריות (שאין בהן סימון של זכר או נקבה). הרגשתי רצון לכך שהחינוך המיני יהיה מרכז העשייה שלי, ושיהיה לי 'הום בייס' שאוכל לחזור אליו, מקום שגם יאפשר לי לעבוד באותו האזור עם אותם הילדים, הנוער, הצוותים וההורים. המחשבה על עבודה כשכירה הגיעה גם מתוך החשש מכך שלא תהיה לי עבודה כשאחזור לארץ ומחוסר הרצון להיות בדאגה הכלכלית הכרוכה במעמד של פריילנסרית. אלו תרמו למוטיבציה שלי להציע את עצמי כמחנכת למיניות המשתייכת למערכת חינוכית ציבורית.

פרקטיקה

עוד בפילדלפיה התחלתי לשלוח מיילים לאגפי חינוך של מועצות אזוריות ורשויות מקומיות בארץ. הצגתי את עצמי, ניסחתי חזון חינוכי, והצעתי לכונן מערך מקומי שבו אהיה המוקד של החינוך המיני והמגדרי, כאשר מרכז עיסוקי יהיה הכשרות של צוותי החינוך היישוביים, ההורים והמורות של בתי הספר. הסברתי שכך אוכל ליצור שפה חינוכית אחידה של כל המעטפת החינוכית המקומית, הפורמלית והבלתי פורמלית. הצגתי את עצמי כמי שתהווה כתובת עבור הצוותים וההורים בנושאים אלו, וכך אוכל לסייע ולתת כלים מתוך המערכת עצמה. בנוסף, ציינתי שמשרה כזו תבסס עשיית חינוך מיני באופן יומיומי בתוך המרחב המקומי ותאפשר עבודת עומק חינוכית אשר יש לה פוטנציאל ליצור תשתית חינוכית בריאה יותר. הוספתי שהבחירה להכניס תפקיד מסוג זה למערכת המקומית היא בחירה פוליטית המעידה על הרשות ויש לה כוח להשפיע על רשויות נוספות וגם למצב את עצמה כרשות אקטיביסטית ופמיניסטית. הבחירה לפנות דווקא למועצות אזוריות נבעה מכך שהיישוב בו גדלתי משתייך לאחת והמרחב הכפרי הוא מרחב שאני מכירה, שגדלתי בו ועבדתי בו בעבר. ידעתי שמועצות הן גופים עם לא מעט משאבים והן חולשות על אוכלוסייה מרובה, ולכן יש פוטנציאל גדול להשפיע מתוכן. תוך כדי המהלך גם התחלתי להבין שאני נמשכת לרשויות הצפוניות, שאני נוטה יותר לגור שם, אז השקעתי את מרצי בעיקר בחיפוש באזור הצפון. קיבלתי מייל תגובה ראשון כעבור פחות משבוע. התגובות נעו בין רצון לשמוע עוד וקביעת פגישה לבין תודה על הפניה והעברה של המייל לאגף אחר או לאישיות מתאימה יותר ברשות. זה היה סימן עבורי שאני מציעה הצעה אטרקטיבית. כשחזרתי לארץ, חודש וחצי לפני תחילת שנת הלימודים של 22-23, הדפסתי את החזון שלי וקורות חיים ונסעתי למועצות אזוריות להציע את שירותיי.

מטה אשר

למען האמת, כדי להצליח להיכנס לתוך מערכת שלא מכירה אותך עם תפקיד חדש את צריכה הרבה מזל. לשמחתי ולהפתעתי, הופנית לטל רובין, מנהלת מחלקת החינוך הבלתי פורמלי של מטה אשר. טל היא אישה פמיניסטית עם ניסיון עשיר בעבודה חינוכית ובקידום נשים. אחת מפעולותיה הרבות היא פתיחתו של החדר האקוטי בבית החולים 'גליל' בנהריה. יחד איתה עובד צוות מוכשר ומסור. אור בן שמעון, חבר האגודה לחינוך מיני ורכז ההדרכה של המחלקה, עושה עבודה פדגוגית פורצת דרך

ומבריקה במועצה כבר שנים. טל החליטה להמר עלי. היא הכניסה אותי לצוות שלה מתוך היכרות ארוכה עם הצרכים של יישובי המועצה וביקוש שהלך וגבר להתעסק בנושא הזה.

התפקיד שלי מושפע ומעוצב על ידי התרבות הארגונית של המחלקה ומקבל אופי ייחודי כתוצאה מכך. לכל יישוב במועצה יש מלווה, אשר תפקידה לייעץ למנהל. ת החינוך של היישוב ולצוות החינוכי מא' עד יב'. המדריכות החינוכיות ביישובים מקבלות מהמחלקה הכשרות בנושאים שונים באופן קבוע. תכני ההכשרות נקבעים על יד רכז ההדרכה (אור) וגם בעקבות הצרכים שעולים מהשטח. ההכשרות הצוותים שאני עושה מתחלקות להכשרות גדולות לצוותים של כמה יישובים בהתאם למאפייני הגיל איתן עובדות המדריכות, ולהכשרות קטנות בתוך היישובים המתמקדות במקרים ספציפיים שעולים ביישוב. **אחד היתרונות הברורים של הנוכחות הקבועה שלי במועצה הוא שאני דמות שניתן לפנות אליה ולהתייעץ עמה במידה וקורה מקרה מורכב ביישוב.** השירות שאני נותנת ליישובי המועצה הוא ללא תשלום וזה הופך אותו לנגיש וזמין. יחד עם זאת, מכיוון שמיניות היא נושא שמורכב להתעסק בו בתוך קהילות קטנות, לא כל היישובים בוחרים לעשות זאת למרות הנגשת השירות על ידי המחלקה. **אתגרים מקומיים** שנתקלתי בהם הם חוסר מחויבות של נוער להתגייס לתהליך ארוך ביישוב או היעדר מיומנויות שיח ומפגש תוכני בתוך מרחבי הנוער ביישובים. דוגמא נוספת היא עומס של הורים, במיוחד אבות, שנמנעים מהגעה להרצאות. הקושי לגייס אבות נובע לדעתי גם מהיעדר תפיסה של עצמם כמחנכים פעילים ו/או תפיסת תפקיד ראשי כמפרנסים. הרצאות ההורים שאני מעבירה מורכבות מאימהות בלבד או מרוב אימהי מובהק. עוד דוגמא מאתגרת היא שיתוף פעולה עם בתי הספר של המועצה הנמצאים תחת מחלקת חינוך (פורמלי). שיתופי פעולה עם בתי הספר נתקלים לעיתים קרובות בקשיים הנובעים מאג'נדות שונות ומעומסים של הצוותים. גם התקופה הנוכחית הציפה קשיים שנבעו מכך שהייתה הרבה פחות פניות רגשית ופיזית לעבור תכנים.

אני חושבת שאחד הדברים הגדולים שהמשרה הזו מאפשרת לי היא המשך עבודה רציף גם בתקופות חשוכות ולא יציבות כפי שאנחנו חוות עכשיו. על אף ששמונה יישובים במטה אשר פונו ובחודש הראשון של המלחמה כולנו היינו בשוק וניסינו להבין מה עושים ואיך, לא לקח הרבה זמן עד שחזרתי להעביר סדנאות ולעבוד במשרה מלאה. **המהלך הזה של התכוונות למשרה שתתאים לי ויצירתה לימד אותי על הכוחות שלי, על היכולת שלי לדמיין ולברוא, ומאוד מעצים אותי ומרגש אותי, עד היום.** חשוב לי לומר בפורום הזה כמה אני גאה להיות חלק מהקהילה של מחנכות למיניות. אני לומדת מכך. המון, כל הזמן. אני מכירת תודה לכל מי שפגשתי בדרך, על החכמה, הניסיון והידע שלכן. שמעשירים אותי ומשפרים אותי. מאחלת לנו שנמשיך לגדול ולהשפיע בעבודה היפה והמרגשת שאנחנו עושות.ים.

חינוך למיניות בראי הגפ"ן

ד"ר קובי מייק וד"ר גילי הרטל, התוכנית ללימודי מגדר, אוניברסיטת בר אילן.

המאמר מבוסס על הרצאה שניתנה ביום העיון השלישי לחינוך מיני במערכת החינוך (7.7.2023). גרסה מלאה של המאמר תתפרסם בקרוב.

תקציר

חינוך למיניות במערכת החינוך הפורמלית מבוצע הן על ידי מחנכים ויועצים מתוך המערכת, והן על ידי מדריכים חיצוניים דרך מערכת גפ"ן ומאגר התוכניות החיצוניות של משרד החינוך. מטרת מאמר זה לסקור את התוכניות החיצוניות המפורסמות במאגר התוכניות והמענים החינוכיים של משרד החינוך. תוכניות חיצוניות החלו לפעול כבר בשנת 1978 וחושפות פרק עדכני בצמיחת החינוך המיני בישראל. נכון להיום קיימות כ-480 תוכניות אשר עוסקות במיניות באופן ישיר או עקיף. ניתן לזהות מגמות שונות דרך סקירת המטרות החינוכיות של תוכניות אלו, לדוגמא חשיבות הפדגוגיה של שיח בתוכניות לחינוך מיני.

מאגר התוכניות והמענים

מערכת גפ"ן הוכנסה למערכת החינוך בתקופת הקורונה כדי לאפשר למנהלים ומנהלות של בתי ספר להזמין תכנים חיצוניים באופן אוטונומי ומקוון. מערכת גפ"ן נסמכת על מאגר גדול יותר של משרד החינוך המכיל תכנים ומענים חיצוניים. מטרת המאגר היא "להנגיש את המידע אודות התוכניות החינוכיות המורשות לפעול במוסדות החינוך ולנהל אותו" (חוזר מנכ"ל 392). במאגר יש כ-20,000 תוכניות במגוון רחב מאוד של נושאים והוא כולל מידע מקיף על כל תוכנית כולל שם התוכנית, תקציר התוכנית, מטרות ויעדים של התוכנית, מילות מפתח (תגיות), שנת התחלת פעילות התוכנית, אוכלוסיית יעד (תלמידים ותלמידות, מורים ומורות, הורים, כיתות, מגזר וכד'), סטטוס ההערכה של התוכנית, רשימת המלצות ועוד.

המחקר לביתוח מאגר התוכניות והמענים נערך במתודולוגיה מחקרית מבוססת על מדעי הנתונים (Mike & Hazzan, 2023). במחקר בגישת מדעי הנתונים, הנתונים הם השדה המחקרי, וניתוח הנתונים, הן כמותיים והן איכותיים, נערך בגישה של תיאוריה מעוגנת בשדה (Glaser & Strauss, 2017). המחקר מתחיל מאיתור מאגרי נתונים הרלוונטיים לבעיית המחקר, ושאלת המחקר מנוסחת במקביל לאיסוף וניתוח הנתונים. לטובת מחקר זה נאספו ממאגר התוכניות החיצוניות של משרד החינוך כלל התוכניות לחינוך למיניות משנת 1978 ועד היום – 481 במספר. במחקר נבחנו הן מאפיינים כמותיים של התוכניות, כגון התרחבות מספר התוכניות המוצעות לאורך השנים ונפח ההוראה האפשרי של התוכניות, והן מאפיינים איכותיים כגון מוטיבים מרכזיים בתוכניות לחינוך למיניות ומגמות בתכנים ובפדגוגיה לאורך השנים.

חינוך מיני במאגר התוכניות והמענים

לצורך חיפוש תוכניות חינוך למיניות נבחנו מונחי החיפוש הבאים: מיני, חינוך מיני, "חינוך מיני", מיניות, מיניות בריאה, ו"מיניות בריאה". החיפוש נערכו ביוני 2023. מספר התוכניות שנמצאו עבור כל אחד ממונחי החיפוש מופיע בטבלה 1. אפשר לראות שמספר התוצאות עבור המונחים השונים שונה באופן משמעותי, עד פי 15 תוצאות למונח חינוך מיני מאשר למונח מיניות. הבדל זה נובע משתי סיבות. הסיבה הראשונה היא אופי החיפוש במאגר התוכניות והמענים: חיפוש של שתי מילים הציג את כל התוצאות שבהן נמצאה לפחות אחת מהמילים, כלומר חיפוש עם תנאי לוגי "או". לכן חיפוש של המונח חינוך מיני הציג גם אלפי תוצאות שבהן מופיעה המילה חינוך בלי הקשר של מיניות. הסיבה השנייה היא שהמילה מיני משמשת בעברית במשמעויות שונות, לדוגמה במשמעות של הקטנה במונחים "מיני פרויקט" או "מיני ישראל" או במשמעות של מגוון בביטוי "כל מיני". לכן רוב התוצאות שהתקבלו בחיפוש של חינוך מיני לא היו רלוונטיות לחינוך מיני. על מנת לזהות את התוכניות הרלוונטיות, ערכנו סינון סמנטי של כל התוכניות שנמצאו, כלומר תוכניות בהן המילים "מיני" ו"מיניות" הופיעו בהקשר של חינוך למיניות. לאחר הסינון הסמנטי, אפשר לבחון את האפקטיביות של כל אחד ממונחי החיפוש, ואפשר לראות שחיפוש תוכניות באמצעות מונח החיפוש מיניות הניב הן שיעור דיוק גבוה (100%) והן שיעור אחזור גבוה (80%).

מונח החיפוש	כמות תוצאות	כמות תוצאות רלוונטיות למיניות	שיעור הדיוק (%)	שיעור האחזור (%)
מיניות	384	384	100	80
"מיניות בריאה"	469	261	56	54
מיניות בריאה	685	388	57	80
מיני	1131	478	42	99
"חינוך מיני"	1969	151	8	31
חינוך מיני	5626	481	9	100

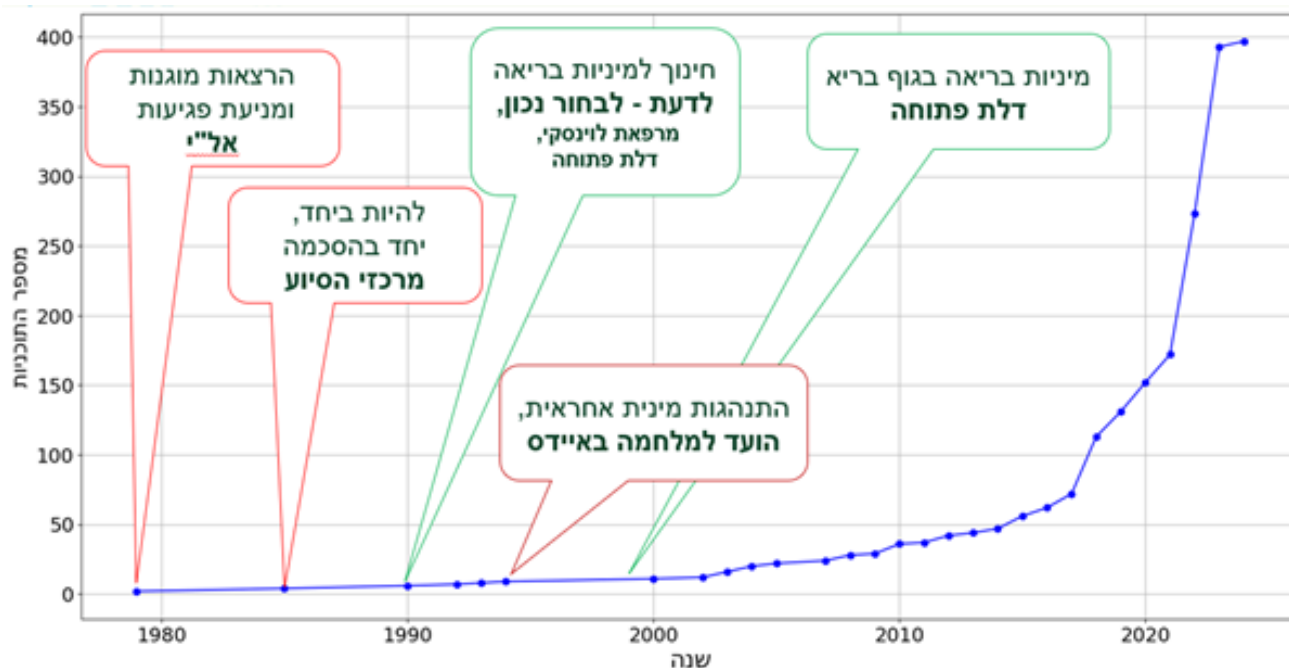
טבלה 1 – כמות התוצאות, שיעור הדיוק ושיעור האחזור של מונחי החיפוש השונים.

ניתוח המאגר מזווית היסטורית

מספר מחקרים סוקרים את ההיסטוריה של החינוך למיניות בישראל עוד טרם הקמת המדינה ועד תחילת שנות השבעים (קאבאליון 1997, 2012; קוזמא 2010). מאגר התוכניות והמענים של משרד החינוך כולל תוכניות חינוכיות בתחום המיניות החל משנת 1978 ולכן מהווה מאגר מעניין להמשך חקר ההיסטוריה של חינוך למיניות בישראל. בשנים הראשונות נוספו למאגר רק תוכניות בודדות. ארבע התוכניות הראשונות במאגר התמקדו במוגנות. התוכניות הראשונה נכנסה בשנת 1978 ביוזמת אל"י – האגודה להגנת הילד, ובשנת 1985 ו-1992 הצטרפו התוכניות של מרכז הסיוע לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית. לאחר מכן הצטרפו תוכניות שעסקו במיניות בריאה ובבריאות מינית. התוכנית "חינוך למיניות בריאה" של עמותת "לדעת - לבחור נכון", מרפאת לוינסקי, ודלת פתוחה נכנסה בשנת 1990. בשנה זו נכנסה גם התוכנית חינוך מיני לבני הנעורים של עמותת חן שמיקודה הוא מניעת מחלות המועברות

במין. תוכנית נוספת שמיקודה בבריאות מינית היא התוכנית של הוועד למלחמה באידס שנכנסה בשנת 1994. בשנת 1993 נכנסה תוכנית של מכון פוע"ה שבמרכזה עמד שיח על בריאות מינית ברוח ההלכה.

קצב גידול המאגר

כיום קיימות במאגר כ-480 תוכניות בנושא מיניות. קצב הגידול רב ביותר בשנים האחרונות, כאשר 80% מהתוכניות הצטרפו אחרי שנת 2018. השוואה של קצב הגידול של תוכניות במיניות ביחס לקצב הגידול הכללי במאגר, מגלה כי קצב גידול מאגר התוכניות בתחום המיניות זהה לקצב הגידול הכללי במאגר, כתוצאה מהגידול בתקופת הקורונה והמגמה הכללית של הפרטה בחינוך. שימור החלק היחסי של תוכניות למיניות בריאה בתוך המאגר לאורך השנים מראה שאין שינוי בתפיסת החשיבות של חינוך למיניות.

נפח הוראה של התוכניות החיצוניות בתחום המיניות

הנתונים הקיימים עבור כל תוכנית מאפשרים לחשב את נפח ההוראה הכולל שלהן. עבור כל תוכנית מתפרסמים מספר שעות ההוראה של התוכנית, מספר בתי הספר שבהם התוכנית פועלת, וגודל הקבוצה המשתתפת בה: קבוצה, כיתה, שכבה או כלל בית הספר. באמצעות נתונים אלו ניתן לחשב כי כל התוכניות החיצוניות יחד יכולות להקנות בממוצע 3.24 שעות לתלמיד. בשנת לימודים. מספר זה הוא אופטימי, בהנחה שכל התוכניות מופעלות במלוא היכולת שלהן, ועדיין זה מספר נמוך ביחס לרצוי בחינוך מיני.

נרטיבים של חינוך למיניות בריאה: שיח, כלים ושילוב הורים

ניתוח סטטיסטי של הופעת מילים, בחינת מילים נפוצות ונדירות יחסית, יכולים להציף נושאים בולטים בתוכניות לחינוך למיניות. המילה שיח לדוגמא, מופיעה ב-48% מהתוכניות לחינוך למיניות, לעומת 13% בלבד מהתוכניות בכלל המאגר. אפשר להסיק מכך כי שיח הוא מאפיין פדגוגי משמעותי של תוכניות לחינוך למיניות. באופן דומה גם המונחים "כלים" ו"הורים" מופיעות בשיעור גבוה בתוכניות לחינוך למיניות, והדבר מעיד כי הקניית כלים ושילוב הורים רווחת הרבה יותר בתחום החינוך למיניות מאשר באופן כללי במאגר.

סיכום

מאגר התוכניות והמענים החיצוניים כולל מידע היסטורי ועדכני רב על תוכניות לימוד חיצוניות. מחקר שיטתי של מאגר זה מאפשר ללמוד על מגמות בחינוך בכלל, ובחינוך מיני בפרט, כפי שהוצג במאמר זה.

מקורות

- קאבאליון, ג. (2007) הרקע למיסוד החינוך המיני וההסברה המינית בישראל. **במכללה - מחקר, עיון ויצירה**, 19. קוזמא, ל. (2010) אותו הסקס בדיוק: ייעוץ מיני ביישוב העברי משנות ה-30. **תיאוריה וביקורת**, 37.
- Cavaglion, G. (2000). The institutionalization of knowledge in Israeli sex education programs: A historical review, 1948-1987. **Journal of Sex Education and Therapy**, 25(4), 286-293
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (2017). Discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research. **Routledge**
- Mike, K., & Hazzan, O. (2023). What is Data Science? **Communications of the ACM**, 66(2), 12-13

ד"ר קובי מייק

פוסט דוקטורנט בתוכנית ללימודי מגדר באוניברסיטת בר אילן בהנחייתה של ד"ר גילי הרטל. מחקרו של קובי עוסק בהיבטים מערכתיים של חינוך למיניות בריאה. מחנך למיניות ומורה למדעי המחשב בתיכון.

ד"ר גילי הרטל

מרצה בכירה בתוכנית ללימודי מגדר באוניברסיטת בר-אילן. ממקימות קהילת המחקר הלהט"ב-קוויר באגודה הסוציולוגית הישראלית. חברה בוועדה המקצועית המייעצת של האגודה לחינוך מיני בישראל.

קול קורא להקמת דוכנים

ביום העיון השנתי של האגודה לחינוך מיני בישראל

במכללה האקדמית גורדון חיפה 11.7.24

קול קורא להקמת דוכנים

מקומות אחרונים לדוכנים ביום העיון השנתי -

11.7.24 במכללה האקדמית גורדון, חיפה.

רוצות.ים להקים דוכן מכירה או הסברה בכנס המקצועי

שלנו? מוזמנות.ים להירשם [להקמת דוכן](#).

רוצה לפתוח לעצמך דלתות?
יום פתוח
לתכנית הסמכה בחינוך מיני
והנחיית קבוצות במיניות בריאה (CSE)
יום ב' 10.6.24
20:00 - 20:00 ZOOM
- היכרות עם תוכנית ההכשרה
- הרצאה של עו"ס סיון לוטן
- שאלות ותשובות
- הנחה של 1,000 ש"ח
לנרשמים. ות ביום הפתוח

יום פתוח - דלת פתוחה

ביום שני ה- 10.6.24 בשעה 20:00 יתקיים יום פתוח

מקוון לתכנית ההסמכה של דלת פתוחה למיניות

בריאה ומנחי קבוצות (CSE) לשנה"ל הבאה.

[להרשמה](#)

מרכז הסיוע מגייס לצוות המנחות.ים!
בואו לחנך נוער בנושא מיניות הדדית,
מניעת פגיעה מינית ושוויון מגדרי.
הנחיית סדנאות נוער בנושא מיניות הדדית,
מניעת פגיעה מינית ושוויון מגדרי.
מחלקת חינוך
מרכז סיוע לנפגעות
ונפגעי תקיפה מינית
חיפה והצפון
הצטרפו אלינו!

דרושות.ים מנחים.ות למרכז סיוע חיפה

והצפון

מחלקת החינוך במרכז הסיוע חיפה והצפון מגייסת

מנחים ומנחות לשנה"ל תשפ"ה. מה תקבלו:

* הכשרה ייעודית בתחום הדורשת התחייבות של שנה.

* ליווי ותמיכה שוטפים, הדרכות והכשרות שנתיות.

* אפשרות לעבודה מספר ימים בשבוע.

* השתלבות בצוות מנחות ומנחים מדהים.

[לפרטים נוספים והגשת מועמדות](#)

מרכז יונוק

דרושים.ות מנחים.ות סדנאות לעשייה ערכית ומשמעותית

בעלת נסיון מוכח בהדרכת ילדיסות ונוער? מזדהה עם תפיסות עולם לקידום שוויון מגדרי? רוצה להשפיע על החברה ולקדם מרחב בטוח, תרבות של הסכמה ואפשרויות לסיוע עבור מי שצריכה?

מקומך איתנו!

הצטרפי להכשרת מנחים ומנחות של מחלקת החינוך במרכז הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית גליל גולן. בסיום תוכלו להשתלב במערך הסדנאות החינוכיות מטעם מרכז הסיוע.

דרישות התפקיד

- « מעל גיל 24.
- « נסיון בהדרכה של נוער ו/או ילדי יסודי-חובה.
- « זמינות לימיים לפחות בשעות הבוקר 8:00-16:00.
- « התחייבות לשנה הבחיה אחת לפחות (תשפ"ה).
- « תפיסת עולם פמיניסטית ורצון ללמוד על עולמות התוכן של מגדר, מיניות בריאה ואלימות מינית.
- « השתתפות מלאה וסיום בהצלחה של קורס ההכשרה.
- « נכונות - העבודה באזור הגליל, הגליל המזרחי

דרושות.ים מנחים.ות למרכז סיוע גליל גולן

מחלקת החינוך במרכז הסיוע לנפגעות ונפגעי אלימות מינית גליל גולן מגייסת מנחות ומנחים לשנה"ל תשפ"ה.

קורס ההכשרה יתחיל ביולי ויתקיים באזור הכנרת. חלק מהמפגשים יתקיימו באופן מקוון.

[לפרטים ולשליחת קורות חיים](#)

עד כאן להפעם. לפרסום במידעונים הבאים, מוזמנות.ים לפנות אלינו במייל sexed.aguda@gmail.com ולהתראות במידעון הבא.

עורכות:

עתר רוזנפלד, ד"ר נטע ארנון שושני